

העֵשֶׂת שֶׁל רַבִּי זְזוּמָן מוֹבַר סֵלֶב

כָּל מָה שֶׁמִּתְגַּדֵּל וּמִתְפָּאֵר שֶׁם הַצְּדִיק יוֹתֵר מִתְגַּדֵּל וּמִתְפָּאֵר שֶׁם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּיוֹתֵר. (קל"מ ב', סו)
טוֹב לְהַגִּיד וּלְשִׁיר זֶזוּ זְזוּ זְזוּ מִזְּזוּמָן מֵאוֹמָן לזכות לכל הישועות

עֵשֶׂת מִקֵּץ

📖 וּפְרַעַה חֹלֶם ... (מא, א)

וזה בחינת חלום פרעה שבע פרות טובות ושבע פרות רעות שהם בחינת שבע שני השבע ושבע שני הרעב. זה בחינת תאוות ממון, שכל מה שיש לו יותר חסר לו יותר. וזהו מה שראה שבע פרות בריאות וטובות, דהיינו בחינת שבע שני השבע. זה בחינת עשירות וכל טוב שנותן ה' יתברך להעשירים. והנה שבע הפרות אחרות עלות אחריהן וכו'. ותבלענה הפרות הרקות והרעות את שבע הפרות יפות המראה והבריאות. שבע פרות הרעות הם בחינת שבע שני רעב שהוא בחינת תאוות ממון שהוא רעב תמיד לבלע ממון הרבה, שהם בולעים את שבע שני השבע את כל הטוב והעשירות שנתן לו ה' יתברך, כי כל מה שיש לו עשירות יותר חסר לו יותר בבחינת: מרבה נכסים מרבה דאגה. ויש לו דאגות ויסורים כאלו הוא עני ממש בבחינת ותבלענה שבע פרות הרעות וכו' ותבאנה אל קרבנה ולא נודע כי באו אל קרבנה. ומראיהן רע כאשר בתחלה, דהיינו על ידי הרע של תאוות ממון שהוא בחינת שבע שני הרעב בחינת שבע פרות הרעות, על ידי זה נבלע ונשכח כל השפע והעשירות שחננו ה' יתברך ולא נודע אצלו העשירות כלל והוא מלא דאגות כבתחלה, כי לעולם חסר לו, כי אין לו חצי תאוותו בידו לעולם ועינו לא תשבע עשר לעולם, כי תאוות ממון שלו מה שמתאוה בכל פעם יותר זה בולע את כל העשירות שלו עד אשר לא נודע כל טוב והעשירות שלו, כי נבלע ונשכח הכל על ידי תאוות ממון שלו שמתאוה בכל פעם יותר ויותר.

והתקון על ידי יוסף שהוא בחינת הצדיק שבדור שעיקר תיקון תאוות ממון על ידו. והוא נותן עצה להעשירים בעלי הממון שינצלו משבע שני הרעב מרעבון תאוות ממון על ידי צדקה שהוא עיקר שבירת תאוות ממון, כמו שכתב רבנו ז"ל (בסימן יג). וזה בחינת יעשה פרעה ויפקד פקידים על הארץ שיעשה ממנים, היינו בחינת גבאי צדקה שהם ממנים לפקח על העניים. וזהו: וחמש את ארץ מצרים, 'וחמש' — זה בחינת צדקה ששעורה חמש, כמו שאמרו רבותינו ז"ל: המבזבז אל יבזבז יותר מחמש. וזהו: והיה האכל לפקדון לארץ וכו', כי עיקר פקדון ושמירת הממון הוא על ידי צדקה בבחינת (בבא בתרא יא): אבותי גזזו למטה ואני גזזתי למעלה וכו', וכמו שאמרו רבותינו ז"ל (כתובות סו): מלח ממון חסר. וזה: ולא תכרת הארץ ברעב, שלא תתגבר רעבון תאוות ממון שכורתת ועוקרת את האדם חס ושלום, כמבאר בהתורה "צויות צדקי" (סימן כג), כי על ידי צדקה נצולין מתאוות ממון כנ"ל. וזהו: ויתן אכל בערים ושמרו אכל שדה העיר אשר סביבתיה נתן בתוכה, היינו שנתן האכילה והשפע של כל עיר ועיר לעניי אותה העיר, כי עניי עירך קודמין לעניי עיר אחרת, כמו שאמרו רבותינו ז"ל. וזהו בחינת: "אכל שדה העיר אשר סביבתיה נתן בתוכה", שנתן וחלק בתוך העיר לעניי אותה העיר את כל האכילה והשפע שבסביבותיה. וזה שפרש רש"י שכל ארץ מעמדת פרותיה. ונותנין מעפר הארץ לתוכה ומעמדת פרותיה וכו', כי העני הוא בחינת עפר, כי מנח עד עפר, כמו שכתוב (תהלים קיג): מקימי מעפר דל. וכשרוצה האדם לשמר עשירותו, שלא ישלטו עליו שבע שני הרעב, צריך לתן מעפר הארץ לתוך עשירותו דהיינו זכות וכו' הצדקה שנותן לעניים שהם בחינת עפר, וזה מעמיד ושומר עשירותו שיתקיים ולא יכלה על ידי שבע שני הרעב שהוא תאוות ממון שמכלה חייו ועשירותו חס ושלום (לקוטי הלכות - הלכות ברכת המזון ד' - י"ז):

📖 ואת גביעי גביע הכסף ... (מד, ב)

עיקר התגלות יוסף לאחיו, שזה היה אצלם חסד גדול ורחמים רבים וישועה גדולה להם ולאביהם יעקב אבינו, עליו השלום, כל זה היה על ידי הגביע שהיה באמתחת בנימין, שבתחילה היה להם מזה מרירות וצער גדול מאד, ולבסוף היה נעלם בעניין זה ישועה גדולה ורחמים רבים. ועל כן מובא בספרים באמת, שסוד הגביע הוא אותיות י"ג ע"ב, היינו י"ג פעמים ע"ב, בחינת תליסר מכלין דרחמי [שלוש עשרה מידות של רחמים], שהם כלל

הרחמים והחסד. וזה רמז לנו לידע ולהודיע, כשהאדם בצער גדול ומר מאד עד שמעקס את לבו מאד מאד יחזק את עצמו וידע ויאמין שגם זה לטובה, ובדואי נעלמין רחמים נפלאים במרירות הצער הזה, רק צצריכון לצעק ולהתפלל להשם יתברך ולחכות לרחמי יתברך (לקוטי הלכות - הלכות הודאה ו' - אות מ"ה מתוך אוצר היראה - יסורין וישועה - ט'):

סלפאר (ספר ימי מוהרנ"ת חלק ב' - סימנים צד [המשך] - צז)

סֵלֶפָאָר

© ... ובאתי לגאליטע סמוך לחצות היום, ומצאתי את בעל האכסניא שלי בביתו והודיע לי תכף שיש ספינה שהולכת לאלכסנדריא, וביום שבת קדש או ביום ראשון תצא מכאן והייתי נחפו מאד לילך אל הקונסליר אודות הבילעט, ולא רציתי עוד להאריך בדברים עם האנשים שבאו עמי לקנות ספרים, ודחיתי אותם והלכתי בזריזות אני ורי"א והבעל הבית שהוא רבי אברהם, והלכתי מיד לעיר ביאלע ששם יושבים כל הקונסלרין והולך אותנו בדרך בית-הקברות של ישמעאלים (אף על פי שבאמת יש דרך אחר קרוב ממנו וכל זה היה בכונה) עד שבאנו לקונצילאריע מאוסטרך וכשנכנסנו לשם דחו אותנו מזה לזה כדרכם עד שבאנו לפני הסיקראטור [המזכיר] ותכף הראה לי הבילעט שלי ושאל אותנו זה הוא, השבתי לו הן ענה ואמר מה זה מה באת לכאן הלא זה הוא בילעט של רוסיה ומה שיכות יש לך לכאן השבתי לו, אדוני כך הוא דת רוסיה שלוקחין הבילעט של הקונסליר ומחליפין אותו ונותנים בילעט שלהם ובלא זה אין מניחים לצאת מהגרעניץ, אבל באמת מבאר בהבילעט שאני מאנשי הקיסר מאוסטרך ענה ואמר לא כן הוא כי כמה אנשים באו הנה והביאו הבילעט של הקונסליר בעצמו ואמרתי לו יקרא מה שכתוב בו ויראה שכתוב שם שאני מאוסטרך השיב אני מכיר בלשון רוסיה לך ותן אותו למי שבקי היטב בלשון רוסיה לקרות.

והלכנו בפחי נפש מאד, גם בתוך דבריו הזכיר לשון של חשש מרגלים חס ושלום שנקרא בלשונם והיה לי צער גדול ופחד מאד, והלכנו עם הבילעט לביתנו ועליתי על העליה וישבתי משתומם אחר כך הלך הבעל הבית רבי אברהם הנוכר לעיל ודרש וחקר, עד שנודע לו מי שבקי בלשון רוסיה וחזר לביתו וקרא אותי וחזרתי והלכתי עמו לעיר ביאלע, ובאנו לבית אותו האיש, ולא מצאנו אותו בביתו והלכנו לבית קאוויני וישבנו שם לפוש וישבנו שם הרבה עד שנודע שם מאיש אחד שידוע בלשון רוסיה, היינו סופר אחד שנשאר מבית הקונסליר של רוסיה כי אז באותה העת לא היה שם קונסליר של רוסיה, כי נסע לביתו מחמת מריבת הגרעקין (היונים) כידוע.

ועל ידי זה היו לנו יסורים כל כך. והלכנו לבית הסופר הנוכר לעיל, ויצא לקראתנו לבית השער וספרנו מִקְשָׁנו ולקח הבילעט וקרא אותו ואמר שכתוב בו שאני מהקיסר מאוסטרך, אבל אמר שלא ישר בעיניו החותם שנחתם עליו (היינו חותם הנשר שקובעין עליו) כי לא היה נכר כלל תמונת אות מהחותם כי באמת היה מְקֻשָּׁט מאד, וחתימת יד הגרף לודזירן בעצמו שהיה כתוב שם, אמר שאינו מכיר כתיבת ידו, כי זה כבר שתיים-עשרה שנים שהוא בכאן אבל זה הוא תמוה בעיניו שהחותם העגל שקובעין הוא מְקֻשָּׁט מאד מאד עד שלא נכר ציור הנשר והאותיות כלל והיה לנו צער גדול ותכף הלך על העליה ולקח הבילעט והעתיק אותו אות באות והביא לנו הבילעט שלנו, וגם ההעתקה רק כתב ההעתקה חתם בחתימה, ואמר לנו בעל פה שכתוב שם שהבילעט הוא שאני מאנשי קיר"ה מאוסטרך, אבל חתימת יד הגרף הנוכר לעיל אינו מכיר ותכף היה פחד גדול בלבי, אולי יקלקל יותר חס ושלום.

והנה כבר היה אחר חצות שאי אפשר עוד להתקרב לבית הקונסליר, וההכרח להמתין עד למחר וחזרתי משם בפחי נפש ובדאגה גדולה ומרד לבב מאד, כי אני גר בארץ נכריה וכשהקונסליר לא יקבלני חס ושלום, בפרט בשעת מלחמה כזאת מי יודע מה יהיה מזה אחר כך הכרחתי לילך עוד הפעם להוסקיע, לעשות שם קץ אודות הספרים שהשארנו שם ובאנו לשם והיו לי שם קצת יסורים קדם שמצאתי האנשים שהיה לי עסק עמם, ולנו בבית רבי יעקב חזן הני"ל:

עֲבֹדָה

ר' ישראל אודסר, זצ"ל - המשך
... רבי ישראל (קרדונר) היה תמיד הולך בשדות להתבודדות, וחזרתי אמר לו שהוא יהרוג אותו, ראיתי את הסוף שלו, של חותני, לא היה לו שום דבר, רק ברסלב, הוא היה מתנגד גדול על ברסלב, כי הוא היה אצל הרב רפאל דיין בצפת, הוא היה מתנגד גדול על ברסלב, אז כולם סבלו מאד מזה, וזה אני ראיתי את זה, נשארו יתומים קטנים, והם עבדו בחינם אצל עשירים, וגם הוא, בשבוע שהוא ביהוה אותו, הוא מת, הוא נעשה חולה ביום חמישי ובליל שישי, בבוקר בשבת הוא נפטר, והשאר עשרה יתומים, הוא ביהוה מאד את רבי ישראל קרדונר, הוא היה מתנגד גדול של רפאל דיין ושל רשעים, הוא היה הרב של צפת, אבל רשע, והוא היה מתנגד גדול על רבנו, בעיני ראיתי את מה שסובלים כשעושים רעה להצדיק, כשעושים בזיון או צער בשביל צדיק... רחמנא לצלן, הוא יותר גרוע מכל עבירות שבתורה, מן הכל, יתומים קטנים, ילדים קטנים, אבל זה הזיק לכל הבניין ולכל הבתים, רחמנא לצלן, קילל קללות, רחמנא לצלן, אין יותר רע מהתנגדות על הצדיק, רחמנא לצלן, זה סובלים מזה בעולם הזה ובעולם הבא, תמיד. אה! האישה שלו נשארה אלמנה, עם ילדים גדולים וקטנים, יתומים, הוא סבל, ביום רביעי או חמישי הוא תלש לו את הזקן, ובליל שישי הוא נעשה חולה, ונפטר בשבת, בשבת קודש בבוקר הוא נפטר... האדם מת והשאר עשרה יתומים, הם עבדו בחינם אצל עשירים, בחינם... אני לא הייתי צריך לשתוק, הייתי צריך להתקוטט... אבל מה שהוא עשה, ואני שתקתי, זה לא... זה היה מביא עלי צרות גדולות...

... היה הרב בצפת, והרב הוא סבל צרות גדולות מזה שהוא ציער את רבי ישראל (קרדונר), הוא היה מתנגד גדול והוא ציער את רבי ישראל מאד, אני הייתי צריך להתקוטט ולהתגרש, אני לא עשיתי כך, בשביל זה אני סובל מאד, כבוד הצדיק השם יתברך מקפיד על זה יותר מהכל! אני חשבת, אולי הוא יעשה תשובה... [הבת שלו] היא לא אשמה, אבל המשפחה כולה סבלו, סבלו, הילדים וכל המשפחה סבלו מזה, בשבת הוא נפטר, ביום חמישי הוא אמר שהוא מרגיש לא טוב, וביום שישי, בליל שישי בבוקר, הוא מת, כבוד הצדיק השם יתברך מקפיד אפילו בשוגג! הוא לא ידע שזה כל כך... אבל סבלו כל הילדים, כל המשפחה סבלו מזה, אוי, אוי, אוי, אוי, אוי, מה שאני ראיתי בעיני, מה זה בזיון על הכבוד של הצדיק, השם יתברך משלם תכף, הוא משלם טוב!...

...עשרה ילדים קטנים סבלו מזה, כל המשפחה, הבנים שלו... הוא נפטר בשבת בבוקר, הוא נפטר על המיטה, אף-על-פי שאדברה, אני סבלתי גם בשביל זה, אף-על-פי-כן, כבוד הצדיק השם יתברך הוא מקפיד מאד, מאד!... הוא היה מקורב לרב רפאל דיין, והוא נעשה מתנגד, והוא סבל, הוא והבנים והיתומים מה שהם סבלו, מי יכול לשער? ילדים קטנים סבלו בלי שיעור מהאבא שלו, שהוא ביהוה את רבי ישראל (קרדונר)...

... יכול להיות שכל מה שסבלו ישראל בזמן היטלר, היה מחמת זה, בשביל זה, מי יודע? [בשביל שבזיה רבי ישראל קרדונר?] כן, אני נתקרבתי לפני החתונה לרבנו הקדוש, והוא היה מקורב לרפאל דיין והוא אמר, שהוא יהרוג את רבי ישראל (קרדונר), אם לא אעזוב את הבת שלו, הוא נחלה ביום חמישי, ובליל שישי בבוקר, בשבת הוא נפטר, והשאר יתומים, עשרה יתומים קטנים...

...אצל השם יתברך זה יותר מכל עבירות שבתורה, כבוד הצדיק, ביום חמישי הוא אמר שהוא מרגיש לא טוב, ובלילה, נפטר בבוקר בשבת, נפטר, ונשארו יתומים, עשרה יתומים...

עֲצוּת וְתַפְּלוּת

(עצות המבורות - חנוכה, אות ד')
... כפי שכל אחד זוכה לפעול ביום הכפורים בבקשת "סלח נא", היינו כפי שזוכה לפעול אצל השם יתברך על מחילת חטאיו ועוונותיו, כן הוא זוכה לקדושת חנוכה. כי קדושת חנוכה נמשכת מן הסליחה של יום הכפורים, כי חנוכה מרמז על חנוכת בית המקדש. היינו שעל ידי קיום מצוות נר חנוכה, כמבואר בסעיפים הקודמים, ובפרט כמבואר בסעיף ג', עניין חנוכה, על ידי זה זוכה להמשיך קדושת בית המקדש. ולזאת זוכים על ידי פעולת סליחה ומחילה של יום כיפור, כמבואר בלקוטי מוה"ר"ן חלק שני (סימן ז') בתורה "כי מרחמם ינהגם".
ועיקר קדושת בית המקדש שממשיך בחנוכה, היא הזכיה בדעת אמתית לדעת ולהודיע (דברים ד, ט) "כי ה' הוא האלקים". היינו שידע ויאמין שכל

העניינים שנדמה לו כי נפעלים הם בדרך הטבע, כולם בהשגחתו הפרטית יתברך הם. ורק כדי לנסות את האדם אם יאמין בהשגחה פרטית, הלבשי השם יתברך את השגחתו בדרך הטבע, הן בכלל הן בפרט. וצריך לדעת ולהאמין שהשם יתברך הוא בורא כל העולמות וכל הנבראים, ומנהיג ומושל בהם לבדו וכל הסבות, מאורעות והרפתקאות בכלל ובפרט, הכל נפעל בהשגחתו הפרטית בלי שום חיוב טבעי כלל. וצריך לדעת ולהבין ששום נברא אינו יכול לעשות טובה או רעה בלי השגחתו יתברך. כך מבואר בלקוטי הלכות.

על כן, כאשר האדם זקוק לטובה או להינצל מרע, יפנה רק אל השם יתברך בתפילה ובקשה. כי מלבדו אין כח שיוכל להושיעו מן הרעה, ומלבדו יתברך אין כח שיוכל להיטיב עמו. ועל ידי הדעת האמתית הזאת ניצולים מעוונות, שזה עיקר הרחמנות על ישראל. היינו שעיקר הרחמנות על יהודי הוא שיזכה לדעת אמתית, לדעת כי ה' הוא האלקים, כמבואר למעלה בסעיף זה. דעת אמתית זאת צריך להכניס גם בילדים ובתלמידים מדור לדור ולנצח נצחים, ועל ידי זה זוכים להשגות גדולות ואמתיות, המכונות "מקיפים". והשגות אלה הם עיקר שעשועי עולם הבא ולאילו אפשר לזכות על ידי הדלקת שמן הקדוש של נר חנוכה שמקיימים באמונה, ביראה ואהבה כראוי. ועל ידי זה גם זוכים לפרנסה קדושה שנמשכת מן הרצון העליון. היינו שזוכים לדעת ולהאמין שהפרנסה נמשכת ברצונו יתברך ובהשגחתו הפרטית שלא על פי טבע.

ועל ידי פרנסה זוכים בעת האכילה לרצון מופלג, היינו לגעוועים וכסופים ללא שיעור אל השם יתברך. וזאת יוכל להבין כל אדם, שלחנוכה כזאת, כמבואר למעלה, אפשר לזכות רק על ידי התקרבות אמתית לצדיק אמת שהוא רחמן אמת, היינו שיוכל להכניס בכל אדם לפי מדרגתו, דעת אמתית, שזה עיקר הרחמנות שאפשר לרחם ולהיטיב, כמבואר למעלה.

... וזכנו ברחמיך הרבים לקדשת חנכה. ותעורנו בכל שנה ושנה שנוכה לפעל בקשותינו ומשאלותינו לטובה ביום הכפורים הקדוש, שתמחל ותסלח לעוונותינו ולעוונות עמך בית ישראל ותעביר אשמותינו בכל שנה ושנה, "סלח נא לעוון העם הזה כגדל חסדך וכאשר נשאת לעם הזה ממצרים ועד הנה". ושם נאמר, "ויאמר ה' סלחתי כדברך". סלח נא, מחל נא, כבר נא על כל חטאתינו ועוונותינו ופשעינו שחטאנו ושעווינו ושפשענו לפניך מנעורנו עד היום הזה. חנני אלקים כחסדך כרב רחמיך מחה פשעי. הרב כבסני מעווי ומחטאתי טהרני. הסתר פניך מחטאי וכל עוונותי מחה. ונוכה על-ידי המחילה והסליחה של יום הכפורים, לקבל על-ידי-זה קדשת ימי החנכה הקדושים, שהם חנכת הבית, ונוכה להמשיך עלינו בימי החנכה קדשת הבית המקדש... (לקוטי תפילות ב' - מתוך תפילה נ"ד)

מִפְתָּח

(ספר אבי הנחל ב' - מכתב ל"ד)
... לבי יקירי, המתמיד ומתענג בהאורות הצחצחות החדשות העליונות במעלה שאין למעלה מהם המחיים ומרפאים את גופו ונפשו, וזכה לטהר עצמו מאבי אבות הטמאה של המינות ואמונות כזביות של השקרנים הרודפים אחר כבוד עצמן ולוחמים בעזות מצח להרחיק ולהפריד את ישראל מהצדיק הרועה האמתי שהוא עיקר מקור ושורש חיותם, ועל-ידי זה גורמים כל הכפירות והצרות שבא על ישראל. אבל סוף סוף יגמר הצדיק את שלו מה שהתחיל לתקן העולם בשלמות, כמו שהבטיח ואמר: "גמרתי ואגמר, נצחתי ואנצח!"

ה' יתברך יודע תעלומות לבבי ויודע כמה וכמה אש אהבתך תוקד בלבי תמיד יומם ולילה, ואני חושב מחשבות ומתפלל ומתחנן על עיקר תכלית טובתך ושועתך בזה ובבא, ועיקר הישועה היא שה' יאיר בלבך אור האמת האמתית שאתה חפץ בו ומשתוקק לו כל-כך, ותזכה להבין היטב דברי תורתו, עד שתדלג על כל המניעות. ודע, כי אנחנו תמיד ביחד, כי הגופים רחוקים אבל הנפשות קרובים, כי אנחנו קשורים יחד ביחודא חדא בשרש נשמת הצדיק האמת, וזה כל תקותנו ותקות כל ישראל.

אי אפשר לבאר כל אשר בלבבי בעניין הקשר אשר בנינו, וכל זה כדי שתוכל להוציא לפעל תשוקתך החזקה להודיע ולפרסם בעולם את שם הצדיק האמת.

אתערותא והשתוקקות אל הטוב הטמון בעמקי לבך לשוב לה' יתברך ולהיות כרצוני, זה גרם לעורר בלבי תקף אהבתי הנאמנה אליך, אהבה אמתית כזאת שאין דגמתה בעולם. כי באמת אינך זו מלבי וממחשבותי ותמיד בכל עת אני מתגעגע לישועתך והצלחתך האמתית, והעיקר להאיר בלבך אור הצדיק האמת שהוא עיקר ישועתנו ותקותנו ותקון נפשנו ותקון כל העולם לדור דור.

אם אמנם אנו בדיוטא התחתונה בשפל המדרגה מאד וכו', אבל הרפואות שהקדים ה' יתברך בחסדו הם עולים על הכל, כי מעולם לא היו רפואות הנפש כאלה אפילו לחולים אנושים שבעתים הללו בעקבות משיחא, ודבר אלקינו יקום לעולם ובדאי יגמר לטובה גם עמך ואל יעזבך ואל יטשך, כי חסדי ה' לא תמנו ולא כלו רחמיו לעולם וכו'.